COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"



270

HORIA ARAMĂ

LUMILE STAU DE VORBĂ

270

Colecția
„POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XII
15 februarie 1966

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Prezentarea grafică: CORNEL DANELIUC

HORIA ARAMĂ

LUMILE STAU DE VORBĂ

1

KPRX se lăsă la cîteva lungimi sub valuri. Deasupra capului său, dansul delfinilor continua. Corpurile agile descriau sinusoide perfecte, împărțite simetric între apă și aer. Erau supli, elastici, neobosiți. După ce-i privi o vreme, lui Kprx i se păru că tot universul începe o pulsație stranie. O respirație amplă, rotundă. Inspirație, expirație ; inspirație, expirație... Ca într-un delir, într-un coșmar. Lumea în întregul ei prindea să oscileze ca propria sa imagine contemplată prin valul unduitor al unei ape limpezi, puțin adînci.

Această amețeală, această beție colectivă plăcea la nebunie delfinilor, care nu mai vedeau decît iluzia, nu mai auzeau decît armonia. „Frumosul matematic" — își spuse Kprx.

Kprx se înfipse în apă cu capul înainte și începu să coboare cu mișcări line, înscriind o spirală îndrăzneață.

Se făcea tot mai întuneric. Treptat, presiunea creștea. Peștii nu-l luau în seamă. De altfel, erau tot mai rari.

După o jumătate de oră, întunericul cuprinse totul. Trecu pe lîngă un fluviu de mil care cobora de pe continent fără a se amesteca prea mult cu apele înconjurătoare. Îi simți curgerea calmă, ireală, era însă un adevărat curent care antrena tot ce întîlnea în cale.

Kprx își continuă drumul în linie orizontală. După o altă jumătate de oră lansă un semnal. La această adîncime, oceanul era pustiu. Așteptă încordat o secundă, două. În sfîrșit, răspunsul veni, liniștitor.

Își reluă înaintarea, îndreptîndu-se de astă dată spre sud și coborînd în același timp. Mai avea mult pînă să ajungă.

Singurătatea acestor locuri îl apăsa şi mai puternic decît platoşa de apă care se îngroşa din ce în ce. Îi părea rău să părăsească jocul delfinilor, privirile lor încrezătoare, de copii, regreta peisajul aerian şi terestru, cerul cu nori în formă de peşti, ţărmurile cu alge încremenite. Revedea priveliştile imprimate pe retina sa în cele patru zile ale misiunii, şi formele, culorile dădeau viaţă oceanului, sens întunericului.

Un semnal îl trezi din reverie. Ajunsese. Făcu tradiţionalul tur de asigurare şi se strecură pe intrarea îngustă.

Aici nu mai era singur, se simţea din nou între ai săi. Ceva mai departe începeau coridoarele fosforescente.

Îi plăcea casa lor, cetatea lor submarină, cu labirintul de peşteri încîrligate, cu vastele săli ale căror bolte se pierdeau în sori de minerale sclipitoare, cu Marea Rotondă a Jocurilor, închizînd o imensă bulă de aer care ocupa jumătate din înălţimea incintei şi unde puii învăţau de mici dansul delfinilor. Solzii luminoşi alcătuiau pe pereţii de stîncă desene complicate, forme geometrice care aveau menirea să insufle optimism, respect pentru studiu, încredere în raţiune.

Kprx salută cîţiva apropiaţi, apoi se îndreptă spre locul de odihnă. Trebuia să se gîndească la raportul său.

2

Tăcerea dura de două minute. Kprx îşi terminase expunerea. Adunarea Primilor Bătrîni rămăsese pe gînduri.

Întîiul vorbitor fu un delfin lung, cu capul de un luciu mat.

— L-am ascultat cu atenţie pe fratele nostru Kprx. Curajoasa lui cercetare ne-a prezentat un tablou interesant şi, nu ne îndoim, fidel al stadiului în care se află lumea. Înţeleaptă hotărîre a luat Adunarea Primilor Bătrîni atunci cînd a poruncit să se facă încercări de a cunoaşte situaţia prezentă!

Imaginea pe care ne-o aduce Kprx este însufleţitoare. Deducţiile sale ne-au convins.

Mai ales ne-a mişcat tabloul vieţii fraţilor noştri buni, delfinii tineri, de a căror evoluţie strămoşii noştri s-au ocupat cu atîta speranţă. Din nefericire, ei n-au depăşit stadiul animalic, deşi sînt extrem de înzestraţi.

Aşteptarea multimilenară a Delfinilor bătrîni trebuie să ia sfîrşit. Trebuie să ieşim din peşteri. Trebuie să ne impunem dreptul la o viaţă marină independentă.

Delfinul îşi reluă locul. Adunarea forfotea. Gîndurile se transmiteau instantaneu, fără zgomot, fără efort.

Se prezentă un alt delfin, foarte argintiu, sclipitor.

— Kprx şi Nnrr, care au vorbit înaintea mea, înoată în optimism. Chiar dacă au cu totul dreptate, va trebui să cîntărim de zece ori înainte de a hotărî.

Să ne amintim învăţămintele trecutului.

Să ne amintim că maimuţele antropoide şi Delfinii bătrîni au evoluat paralel. Că înainte ca primul pitecantrop să lovească două pietre între ele pentru a ciopli una, delfinii din specia noastră construiau în apă şi la ţărmurile oceanelor.

Să ne amintim că, pe cînd planeta noastră era vizitată de cosmonauţi din alte pămînturi, noi am fost cei cu care s-au putut înţelege, oamenii neştiind altceva decît să se prosterneze în faţa sferelor care protejau capetele solilor din astre. Noi am primit mesajul lor de unitate a vieţii în Cosmos şi comoara experienţei lor tehnice-ştiinţifice.

Să ne amintim era fericită în care tehnica înaltă a marţienilor ne-a dat posibilitatea să depăşim limita fatală a dezvoltării noastre, absenţa membrelor articulate, prin folosirea directă a forţei gîndului. Să ne amintim zilele de legendă cînd delfinii au realizat platformele de la Vdnvh-fh, sau Blbk, cum ii spun oamenii, destinate să-i primească pe ultimii vizitatori cosmici ai Pămîntului. Sau despre mesajul adresat omenirii prin chipurile de piatră, gigantice şi grăitoare, cioplite şi instalate de strămoşii noştri pe acel frămîntat fund de ocean care, conform previziunii învăţaţilor, avea să se înalţe an de an pînă va ieşi de sub apă, spre a deveni ceea ce astăzi numesc oamenii Insula Paştelui. Aceasta ca să nu mai vorbim despre construcţiile suboceanice de utilitate publică sau artistice, despre templele antice ale delfinilor, în parte ruinate ori acoperite de mîluri, unele considerate drept opere ale umanităţii, altele ignorate de oameni sau ascunse lor.

Să ne amintim de epoca în care s-a considerat că evoluţia omului permite o alianţă. Să ne amintim generozitatea strămoşilor noştri, care au trecut peste prăpastia superiorităţii care ne despărţea de bipezii inteligenţi, peste posibilităţile noastre de a-i domina, pentru a realiza o uniune frăţească. Eşecul a fost total, sîngeros.

Apoi a venit uitarea, atît pentru oameni, cît şi pentru delfini. Oamenii uită tot, uită repede. Au uitat limbile vorbite de ei încă acum două-trei milenii. Au uitat provenienţa unor simboluri care n-au murit încă, precum sirena, femeia-peşte, care mai trăieşte în mitologiile lor pentru a desemna, desigur, din punctul lor de vedere, ademenirea mincinoasă către o falsă fericire. Vagi reminiscenţe împiedică şi astăzi unele popoare să consume carnea delfinilor. Alte neamuri ne vinează. Dar să nu uităm că oamenii pot fi şi antropofagi.

Clarvăzători au fost Bătrînii delfini!

Oamenii au ocupat întreg Pămîntul, au început să colinde mările, să prindă și să le disece viețuitoarele. A urmat o epocă de neîntrerupt progres al umanității. Coplanetarii noștri au dezvoltat considerabil tehnica, fără a o neglija pe a războiului. Aceasta le-a deschis nesperate posibilități de a se ucide între ei. N-au ezitat s-o facă, și la niște proporții care ne-au îngrozit.

Devenea limpede că pentru delfini momentul era pierdut. Înțelepții noștri au dedus că începem o epocă de regres. Au pus la adăpost în peșteri valorile tradiționale și au izolat aici aproape întreaga specie a Delfinilor bătrîni, dedicînd-o studiului și conservării civilizației oceanelor. Celelalte specii ale delfinilor au trebuit lăsate în voia soartei.

În aceste condiții, avem noi dreptul să riscăm totul pentru o încercare de ordin idealist?

Nu avem acest drept. Noi sîntem o specie sacrificată să nu gustăm bucuria libertății, viața între semenii noștri, sub cerul albastru, printre insulele verzi. Virtutea noastră este răbdarea. Pînă cînd omenirea nu va prezenta garanții maxime, nu trebuie să reluăm contactul.

O întrebare se auzi din rîndul celor de față:

— Cum se împacă cele spuse aici cu spectaculoasele realizări ale omenirii în diferite domenii?

Răspunsul curmă frămîntarea care se ghicea:

— Evoluția nu e niciodată egală în toate direcțiile. Așa se explică faptul că, după ce au disecat și au studiat toate animalele, printre care și pe delfini, oamenii nu au observat decît de curînd că între volumul și circumvoluțiunile creierului delfinilor tineri și ale celui omenesc există uriașe apropieri. Ei sînt departe de a trage toate concluziile unei asemenea descoperiri și nici nu bănuiesc existența delfinilor inteligenți.

Kprx medita în colțul său. Pentru el era limpede. Avea să urmeze o nouă epocă a prudenței. Funcția de conservatori ai civilizației îi anchilozase pe Bătrîni. Unii manifestau un orgoliu absurd. Ei ar fi vrut ca oamenii să cadă în genunchi în fața delfinilor, iluminați asupra marii erori în care trăiau și apăsați de o vină imemorială.

Încercase să-i convingă cu calm, argumentînd solid și fără patimă, dar nu reușise. Tinerii aveau să se zbenguie mai departe în unduiri de o simetrie geometrică, mînați de un instinct despre care nu vor ști că e al frumosului...

Omul care va încerca să comunice cu delfinii va dispera cercetîndu-i frații inferiori, pînă va renunța la încercările sale spre a nu deveni obiect de batjocură publică.

Simțea un gust amar. În el născea, prindea forță, se ramifica în toate fibrele corpului, ca o altă coloană vertebrală, o hotărîre.

3

Valurile impregnate de soare, saturate de lumină se spărgeau triumfal de stîncile țărmului. Kprx își continuă urmărirea. Delfinul singuratic de la care nu-și desprindea ochii se ținea în apropierea bărcii. Pescarul sorta peștii din plasă. Era încruntat, cu fața bărboasă, inexpresivă, dar găsi răgazul să surîdă tînărului delfin care evolua grațios și să-i arunce o coajă de pîine. Delfinul o prinse din zbor, făcu cîteva volute, apoi se îndepărtă ușor, ca spre a mulțumi.

Kprx îi ieși în cale. Execută un mare număr de ondulări, dîndu-i tîrcoale celuilalt, care nu întîrzie să-i răspundă. Un timp cei doi părură prinși intr-un straniu duet coregrafic. Delfinul tînăr îl observă cu oarecare uimire. Kprx făcu un salt lateral și porni să onduleze vertical, invitîndu-și partenerul să-l urmeze. Acela o făcu. Se zbenguiră astfel multă vreme. Într-un tîrziu Kprx profită de realizarea unei distanțe suficiente și se retrase la odihnă. Tinerii, acești copii ai naturii, erau neobosiți. Lui îi lipsea antrenamentul.

Se gîndi la ai săi, la farmecul peșterii submarine, la cei pe care-i părăsise. Desigur că acolo îl condamnau, îl blamau pe fugar, încercînd să-și explice de ce nu o făcuse cu prilejul misiunii. Probabil dublaseră paza, poate chiar desființaseră intrările știute de el spre a-l împiedica să le trădeze.

Îl durea inima. Era neîndoios așa, nu se putea să nu fie considerat un trădător. Poate că și trimiseseră împotriva lui o expediție de pedeapsă.

Execută o rotație, examinînd spațiul înconjurător. Nimeni decît, mai departe, delfinul tînăr și pescarul.

Revenise zile în șir la micul țărm pescăresc, unde îi vedea apărînd cu o punctualitate matematică. Pescarul avea întotdeauna ceva pentru el : un biscuit, o bucată de turtă. Uneori îl păcălea aruncîndu-i un ambalaj strălucitor, o sticlă goală, dar tînărul delfin nu se supăra, iar pescarul îl împăca pe dată.

Jocurile continuară și ele. Intr-o zi, cînd crezu că-l cunoaște îndestul, Kprx se opri în fața tînărului și făcu cîteva pase magnetice spre a-l ajuta să-și concentreze atenția. Delfinul tînăr era încordat.

— Fii atent, ordonă Kprx prin influxuri cerebrale.

Delfinul tînăr îl privea.

— Fă ca mine ! transmise Kprx. Apucă peștele ăsta și aruncă-l în barcă.

Kprx prinse ușor între maxilare un pui de cegă care se zbătu nebunește.

— Fă ca mine, fă ca mine ! repetă Kprx.

Execută un mic salt şi azvîrli peştele, neobservat, în barcă. Repetă operaţia de cîteva ori. Deodată delfinul tînăr se înveseli. Făcu cîteva tumbe elastice, apoi se repezi pe urmele unui peşte galben cu pete maronii, îl prinse din zbor, apoi îl aruncă în barca pescarului.

Kprx îşi simţi inima îndurerată de fericire. Aşadar, nu era totul pierdut ! Tinerii mai puteau învăţa ! Puteau lega firul evoluţiei de acolo de unde se rupsese de al fraţilor lor superiori.

Pescarul privi cu mirare înapoi, în spatele său. De unde apăruseră peştii ? Kprx se repezi pe urmele delfinului tînăr, care gonea o nouă victimă.

— Uită ! transmise el cu toată puterea. Uită imediat !

Delfinul tînăr trecu pe lîngă peştişorul urmărit, făcu o tumbă şi reveni, mirat, fără scop. Kprx execută un cerc de adio şi se îndepărtă.

4

Plaja era plină de o lume în ciudate costume, foarte colorate. Bărbaţi şi femei se înghesuiau pe cheiuri, pe digurile bolovănoase, pe scările în spirală ale celor două faruri. Se căţăraseră pe acoperişul vilelor de la mal, pe terasele restaurantelor, în copacii de pe promenadă.

Cu ţipete asurzitoare indicau aripa sclipitoare a mării, întinzînd mîini febrile spre a indica locul unde zăreau delfinul.

Circulaţia în această parte a localităţii era întreruptă, noi şi noi mase de oameni apărînd, de astă dată îmbrăcaţi de oraş. Arhipline de curioşi, bărcile săltau primejdios la debarcadere, legate ca nişte cîini în lanţurile lor.

Kprx evolua graţios, într-un adevărat balet. Arabescurile savante ale mişcărilor lui se împleteau uimitor în migăloase construcţii, pentru a se dizolva în frumuseţea logică a unor figuri geometrice. Aerul sufocant şi ameţitor, inhalat fără vrere, soarele orbitor şi curcubeul lichid al apei se uneau pentru a-i da o stare euforică, încîntătoare. Făcea eforturi să se păstreze la limita beţiei delfinilor, să-şi apere luciditatea, repetîndu-şi didactic scopul evoluţiilor sale.

Izbutise, într-adevăr, să atragă atenţia. Lumea de pe plajă înţelegea că asistă la un fenomen neobişnuit. Cu acest delfin se petrecea ceva.

Un elicopter ţîşni ca o libelulă peste apa zbuciumată a mării. Pe o fereastră, un obiectiv lung se aplecă primejdios, ameninţător. Se filma.

Ca la un semnal, toate bărcile, supraaglomerate cum erau, se desprinseră de țărm. Cu țipete stridente, înotătorii se lansară în apă. Cei de pe mal îi susțineau cu strigăte de încurajare.

Vînătoarea începuse. Oamenii cedaseră dorinței infantile de a pune mîna pe minunea văzută.

Cîteva bărci cu motor se repeziră să-i taie retragerea lui Kprx. Elicopterul cobora cu un huruit teribil. Cîteva mici ambarcații se răsturnară. Sirenele șalupelor șuierau. Scara suprasolicitată a unui far se prăbuși, plină de forme omenești.

În jurul lui Kprx, totul forfotea, vociferînd, înotînd, vîslind. Bărcile spintecau valul. Înotătorii agitau palme roz și picioare nervoase. Figurile lor erau deformate de efort și aveau ochi bulbucați ca ai peștilor.

Kprx înțelese că dăduse greș. Spectacolul său nu-și atinsese ținta, nu-i atrăsese pe cunoscătorii lumii apelor, pe savanții oamenilor, pe înțelepți, ci pe aceia care se zbenguiau pe lingă plăji cu inconștiența cu care o făceau tinerii delfini în largul oceanului. În joaca lor era primejdie.

Se opri. Cu capul în afara apei, privea. Cei mai apropiați urmăritori se opriră și ei. Din urmă îi împingeau însă alții, iar de pe mal, din bărci, prin gurile portavocilor urlau îndemnuri.

Kprx făcu o înaltă răsucire prin aer, întorcînd spatele țărmului, și se prăbuși în adînc. Înotă oblic spre fund, îndepărtîndu-se de țărm. Trecu pe sub degetele picioarelor celor mai îndrăzneți înotători, pe lîngă baza pietroasă a digului pe care mîlul încă nu avusese timpul să se depună, pe sub carenele albe, tăioase. Undeva, în fața lui, se legăna, între două straturi de ape, un înecat. Îl ocoli și se îndepărtă spre adîncurile brune.

5

Trecuseră săptămîni de zile. Kprx ocolea țărmul continentului. Despica leneș ape dezolate și reci. Deasupra valurilor se lăsa un cer incolor.

Se hrănea puțin. Slăbise și-și pierduse convingerea cu care pornise. Se simțea inutil și tînjea după peștera Bătrînilor, după bucuriile rafinate ale cunoașterii, după încrederea fraților săi, după un sens al existenței.

Renegat de cei pe care-i părăsise, aflat în imposibilitate de a comunica omenirii mesajul său, murea sufletește. Oamenii erau ființele sălbatice care-l urmăriseră lîngă plaja de aur.

De ce o făcuseră ? Ce aveau de gînd ? Ce s-ar fi întîmplat în clipa în care ar fi pus mîna pe el ? Vedea cu destulă claritate. Înainte de a-l putea păstra sau trimite celor interesați ori chiar elibera, și l-ar fi disputat între ei cu atîta energie încît nu se știe ce s-ar fi ales din Kprx. Evadarea sa, era limpede, fusese prematură, niciodată nu poți fi îndeajuns de prudent. Victoria e a celui care nu riscă, spuneau Bătrînii delfini. Probabil că aveau temeiuri să gîndească așa.

Se consolă privind steaua de sub ocean, lumina pe care oamenii o aprinseseră lîngă țărm, ca un far oglindit în ape, un far scufundat care nu contenea să cheme, zi și noapte, irezistibil, înșelător. Era frumos. Kprx ii dădea uneori tîrcoale, malițios, fără a cădea în capcană. Era peretele imens al unui acvariu submarin, un spațiu luminos în care peștii puteau numai să intre, nu și să iasă, unde rămîneau mai mult sau mai puțin înainte de a dispărea în condiții misterioase.

Spectacolul era totuși plăcut, lumina e totdeauna o bucurie, iar peștii arătau fericiți. Asta însă îl îngrijora, pe oameni e greu să-i înțelegi, iar peștii sînt uneori atît de proști.

Pe el nu-l interesa acvariul, el avea mai mult, avea totul, oceanul și panorama țărmurilor, văzduhul, libertatea.

Se afla acum la o distanță respectabilă de acvariu, îl și uitase. Era preocupat. Înapoia sa era urmăritorul.

În timpul din urmă apărea mai des. Oceanul era mai puțin populat. Pe Kprx îl traversă un fior. Ghicea misiunea delfinului din spatele său. Nu-l cunoștea. Avea pe spate ușoare irizații galbene. Nu părea că ar voi să-l atace. Ar fi avut nenumărate prilejuri s-o facă. Ar mai fi putut încerca să-l imobilizeze pe căi hipnotice. Dar nu. Gălbejitul se învîrtea la distanță în jurul lui și aștepta. Ce anume ? Ordine ?

Ideea că e urmărit îl enerva pe Kprx, îi dădea un gust rău, ca fierea peștilor.

Înotă mai departe fără a da vreo atenție urmăritorului. Deodată, din față văzu apropiindu-se un perete. Coti în stînga. Peretele cotea de asemenea. Se afla într-o mică înfundătură care se boltea peste el și sub el, avînd, ca o jumătate de ou, un singur perete liber.

Kprx se întoarse. Pe acest perete, singurul luminos, se desena silueta gălbejitului.

Ezita să-l urmeze în ceața înfundăturii. Sau considera inutil s-o facă. Patrula leneș, ca o lipitoare, pe alburiul ieșirii, străduindu-se să pară inofensiv.

Nepăsarea gălbejitului era bine jucată. Perfidie sau inocență ? Nu cumva luase drept urmăritor un delfin dornic de companie, care nu înțelegea de ce este ocolit ? Mișcările celui din fața sa păreau să amintească ceva, pe cineva... Nu cumva era prietenul pescarului ? S-ar putea ca tînărul delfin să-l fi

recunoscut ori să fi simțit nevoia instinctivă de a-l urma. Micile experiențe ale lui Kprx putuseră lăsa urme de neșters în subconștientul primitiv al fratelui său.

El era ! Astfel se explica totul : și peregrinările pe urmele lui Kprx și timiditatea, ezitarea de a se apropia și chiar ușoara nepăsare, lipsa de insistență a urmăritorului.

Kprx se înduioșă. Înviorat, sări spre ieșire. Tînărul nu păru să-l observe. Kprx făcu o tumbă voioasă în jurul lui. Atunci delfinul se răsuci brusc, îl aținti cu ferocitate și se năpusti înainte. Kprx simți înghețîndu-i sîngele. Greșise.

Cu o mișcare măiastră execută un dublu opt care-l nedumeri pe urmăritor. Lașul voise să meargă la sigur. Așteptase îndelung să-l surprindă la un colț primejdios. Kprx se simți vitalizat. Instinctul de conservare îl electriză. Țîșni ca un bolid către adversar. Acesta trecu în defensivă. În clipa în care se putea crede că avea să lovească, lunecă pe el ca o săgeată, împlîntîndu-se adînc în carnea lichidă a mării. Pînă să se dezmeticească urmăritorul, Kprx cîștigase un avans. Gonea între straturile foșnitoare ale apelor, printre sardele rare, care săreau la o parte din calea sa, și alge plutitoare, impasibile. Ca două torpile îndîrjite, flămînde, căutîndu-se cu încăpățînare, cei doi delfini sfîrtecau marea, îi nimiceau echilibrul, fără ca vreun zgomot să trădeze la suprafață drama ascunsă.

Urmăritorul era un vlăjgan puternic. Distanța dintre cei doi scădea. Meandrele neprevăzute în care-l antrena imaginația lui Kprx nu izbuteau să-l obosească.

În fața lui Kprx apăru din nou lumina plăcută a acvariului. Acolo îl aștepta captivitatea, acolo erau oamenii sălbatici de pe plaja aurie, cei ce-l vînaseră înot, cu barca și elicopterul. Poate că totuși acolo era și el, omul de care avea nevoie. Un acvariu submarin era o investiție, omul care l-a făcut avea mijloace să-l apere, dacă ar fi vrut-o. Era o șansă. Înapoia lui gonea moartea. Se repezi spre labirintul de sticlă al intrării pe care știa că n-are să-l mai traverseze înapoi. Așa cum se așteptase, gălbejitul nu îndrăzni să-l urmeze.

6

— Domnule Clay, domnule Clay !

Pe culoarele micului institut privat alerga un bătrînel, gata să se sufoce de astmă. După ce coti de cîteva ori și urcă două etaje, năvăli asupra unei uși în care bătu cu pumnii toba.

— Domnule Clay... un delfin !

Uşa se deschise şi cel căutat apăru, cu faţa pătrată, prelungită artificial printr-o mică barbă de ţap.

— Un delfin ?!

— A intrat chiar acum în acvariu. Un altul se învîrteşte în preajmă.

— Ai închis intrarea ?

— Nu, poate intră şi al doilea.

— Dar dacă iese şi primul ? Fugi şi închide !

Clay privi încruntat în urma bătrînului.

— Freddy începe să se ramolească.

Porni apoi după el, cu paşi mici şi grăbiţi, uşor ţopăind.

— Ei ? întrebă în momentul în care, deschizînd larg uşa de fier a subsolului adînc, în faţă i se arătă, ca un imens ecran de televiziune, peretele dublu, de sticlă, al acvariului.

Freddy îşi ştergea transpiraţia cu o basma colorată. Îşi trăgea sufletul pe o banchetă, lîngă micul canal care comunica, printr-o ecluză, cu acvariul şi care era colţul său favorit. În loc de răspuns făcu un gest. Inutil, căci delfinul, lung de peste trei metri, se vedea foarte bine.

Clay se învîrti cu mîinile în şolduri, privind pe cît se putea mai de aproape cetaceul. Un delfin, asta nu intrase în calculul său. Acvariul era mare, desigur, şi bine împărţit, totuşi un delfin are nevoie de spaţiu şi de hrană, un delfin costă, dar mai ales nu e specialitatea lui, ce să facă cu el ? Desigur, nu avea să-l elibereze fără a profita la maximum, trebuia să calculeze cum, în orice caz nu va neglija presa, popularitatea, reclama. Pe urmă va vedea, se va gîndi şi va acţiona logic. Care e preţul unui delfin ? Trebuie să telefoneze. Preţul unui delfin ? Al *acestui* delfin, şi anume *după* campania de presă ! Porcul, gîndea, între timp o să-mi mănînce toţi peştii !

— Alo, telefona nerăbdător două ore mai tîrziu. Profesorul Maderra, vă rog. Nu, nici un fel de asistent, e strict personal şi secret. Aici Clay... Alo, profesore ?! Ai vreo treabă azi după-amiază ? Atunci lasă totul, ia-ţi rabla de Ford'57 şi vino pînă la Clay. Fleacuri, delfinii tăi pot să aştepte. Sau dacă nu, ia-i cu tine, în buzunarul de la vestă... Aiurea, nu-ţi spun de loc. N-ai decît să plesneşti de curiozitate. În orice caz poţi să te bărbiereşti. Lui Freddy nu-i place să te vadă jegos...

La ora 16, sala acvariului era plină de mici gazetari, fotografi, reporteri de cinema şi televiziune. Clay făcea declaraţii senzaţionale. Se părea că delfinul fusese atras prin mijloace asupra cărora proprietarul institutului prefera să păstreze o tăcere misterioasă. Comportarea animalului era ciudată. De pildă, oricine putea să vadă că nu se atingea de peştii din acvariu. Or, apetitul delfinilor este binecunoscut. Prin ce metodă

îl conduce domnul Clay pe noul său captiv? Nu ne-o spune, se mulţumeşte să ne facă cu ochiul.

Reportofoanele se învîrtesc, telexurile portative transmit, flashurile fulgeră, camerele iau vederi în lumina îmbelşugată de care domnul Clay, o gazdă excelentă, s-a îngrijit din timp.

Şi, iată, este ora 16,48, uşa se deschide şi apare Maderra, profesorul Maderra, savantul care discută cu delfinii, omul cu o răbdare de elefant.

Prof e surprins, orbit de lumini, uluit de reporteri, intimidat de fotografi. Prof e un savant, pe cînd domnul Clay e un om de lume, o personalitate publică. Clay îi explică ceva, e radios, îl apucă de braţ, se plimbă cu el ca pe chei pe lîngă micul canal de faianţă, îl conduce spre acvariu. Prof schimbă o pereche de ochelari cu alta, priveşte delfinul, e foarte interesat ; nu şi cetaceul, acesta arată destul de plictisit, probabil îl stingheresc pereţii, sînt de cristal, 22,5 mm, Fabrica „Steelglass“ garantează rezistenţa...

7

E noapte. Au trecut şase ore de cînd laboratorul e pustiu şi întunecat. În cabinetul său, Clay îşi freacă mîinile şi bate voios cu palma, ca pe un armăsar năzdrăvan, un teanc de ziare de seară ce-i poartă fotografia pe întîia pagină.

N-a fost o afacere proastă. Pe urmă, acest Maderra va plăti o chirie destul de piperată pentru laborator şi internatul său. În sfîrşit, mai rămîne piaţa, un delfin nu e o scrumbie, atîrnă cîteva sute de kilograme, se caută pentru grăsime...

Şi, iată, uşa laboratorului s-a deschis. Maderra aprinde o lumină calmă, albăstruie. Are gesturi moi, ai zice că înoată. Cu un astfel de gest somnoros răsuceşte un robinet şi dă drumul apei în canalul de faianţă care străbate laboratorul. Apasă apoi pe un buton. O mică mişcare în acvariu şi iată-l pe acesta comunicînd cu ecluza încăpătoare. Delfinul e pasiv, se lasă antrenat în ecluză, priveşte cum scade, pe nesimţite, apa. În cele din urmă, nivelurile apei din ecluză şi din canalul de faianţă sînt egale, ecluza este deschisă şi delfinul poate luneca între pereţii care sclipesc în reflexe de culoarea amurgului.

Delfinul e liber, lunecă încoace şi încolo, profită de spaţiul prelung, cercetează tot ce-i în jur. Pe banca lui Freddy şade Prof, gînditor.

Liniştea e perfectă, nu se aude altceva decît clipocitul apei, al stropilor care, la fiecare mişcare mai bruscă a cetaceului,

cad pe dalele alb-verzui. Prof își privește noua cunoștință, se întreabă ce ar zice delfinul dacă ar ști în ghearele cui s-a vîrît cu tot dinadinsul, dacă e să-l credem pe Clay. Ce-ar zice dacă ar afla cum a parvenit acest pseudosavant, acest negustor de pește care, în loc să-și ocupe locul în hală și să vîndă la kilogram, poartă lavalieră și pretinde prețuri fabuloase proștilor. Pentru că el, Clay, e isteț. Se descurcă al dracului de bine. Să luăm, de pildă, moda acvariilor gigantice introdusă de el în lumea milionarilor, cărora le vinde peștii săi decorativi. Prețul ideii a fost construcția „institutului", a acestei capcane lustruite și fluorescente spre care peștii vin singuri.

Și iată, acum el însuși, Prof, omul care-și dă prea bine seama cine este Clay, se află la cheremul lui, va trebui să plătească, din puținele fonduri de care dispune la Universitate, pentru delfinul acesta. Va trebui s-o facă și o va face, dar mai întii să vadă în ce măsură delfinul o merită, dacă nu-i un cretin ori un degenerat, dacă are aptitudinile deosebite despre care vorbea Clay.

Prof își ridică privirile asupra delfinului și rămîne încremenit. Kprx îl țintește cu ochii săi bulbucați, în care, cutremurător, sclipește o lucire inteligentă.

Nu se poate, e greu de dovedit, cu toate că ideile lui Maderra în legătură cu posibilitățile delfinilor sînt cunoscute, discutate, combătute, deci sancționate oficial, nu se poate să fie așa, e prea simplu, simplist. E nevoie de probe, de experiențe clare, metodice, experiențe plicticoase, dar care să ducă la concluzii de nezdruncinat.

Și munca începe. Ani de experimente migăloase, repetate îndelung cu alți delfini sînt reluați. Cetaceul este pus în situațiile cele mai diverse care se pot improviza ,cu ajutorul sunetului, al luminii, temperaturii. Nenumărate probe sînt rezumate într-o singură ședință experimentală interminabilă, pentru că subiectul înțelege dintr-o dată și ține minte și pentru că efortul de comunicare pare să nu-l obosească.

Prof s-a înfierbîntat, și-a scos haina, și-a smuls cravata, și-a suflecat mînecile. Pe tîmple îi coboară transpirația. Delfinul face mișcări ușoare în canalul prelung, apoi se întoarce spre el, gata să continue.

Acum Prof trece la încercarea cea mai grea, la vorbire. Tenace, a învățat o femelă-delfin să rostească 100 de cuvinte, destul de clar.

Prof se apropie mult, cît mai mult de fața apei, spune limpede și repetat :

— Delfin, delfin, delfin...

Pauză pentru fixare. Pe urmă iar :

— Delfin, delfin...

— Dlfn...

I s-a părut sau ?... De la prima încercare ? E de necrezut. Deşi, ca de obicei, vocalele suferă.

Să încercăm un nou cuvînt. Mai simplu. Dar numai din vocale. Să ne ajutăm cu gestul.

Prof arată spre sine :

— Eu, eu...

Tăcere. Din nou :

— Eu...

Gest către sine, gest către celălalt.

— Eu, eu, eu...

Merge greu, era de aşteptat. Vocalele...

Dar ce se aude ?

— Dlfn... Dlfn...

— Delfin, da, foarte bine. Dar de ce **delfin** în loc de **eu** ? Desigur, din punctul tău de vedere e tot una, e logic, dar nu importă... Cum, cum să nu importe ? ! Dacă e logic... Să fie logic ? Un delfin gînditor ? ! !

Nu se poate !

Prof transpiră din belşug, cămaşa lui arată ca o zdreanţă, părul îi cade în ochi. Delfinul se plimbă graţios prin apa limpede. Se duce, revine, priveşte spre Prof :

— Dlfn...

Prof îşi palpează fruntea, îşi ia pulsul, nimic nu e normal, fruntea îi arde, pulsul a luat-o razna, dar cum să fie normal cînd asistă la întoarcerea lumii pe dos ?

Mîna caută febril butoanele, cetaceul este împins uşurel înapoi în ecluză de către un piston care goleşte canalul. Delfinul e ascultător, face cîteva curbe uşoare, în limita spaţiului, se întoarce mereu şi priveşte ciudat pe experimentator. Trece singur din încăpere în încăpere, aşteaptă răbdător umplerea ecluzei, lunecă apoi în acvariu fără să aibă nici o clipă aerul surprizei. Prof îşi adună pe dibuite haina, cravata, lasă neglijent lumina aprinsă şi iese aiurit pe culoar, fără să vadă încotro merge, tîrîndu-şi pe jos lucrurile şi uitînd să închidă uşa în urma sa.

8

Săptămînile au trecut în zbor. Lucrul cu delfinul îl pasionează pe Maderra. Performanţele cetaceului sînt impresionante. Dar Maderra nu are spiritul practic al lui Clay, n-are de gînd să facă din delfinul său un clovn, cu atît mai puţin să devină dresor de circ.

Pasiunea sa e știința. Iar pe linia cunoașterii și a înțelegerii fenomenului îi lipsește o dată foarte importantă. Are nevoie să știe dacă delfinul său este sau nu normal. Poate face parte dintr-o specie încă necunoscută? În orice caz are nevoie de creierul lui Kprx.

Își dă seama că pentru a-l obține este nevoie să-l distrugă, de aceea nu se hotărăște. Disecția creierului promite însă enorm. La naiba, e mai ușor să faci disecția unui creier uman decît al unui animal, fie acela și un exemplar foarte rar? Pentru știință e atît de important încît sacrificiul nu e prea mare.

Probleme sînt multe. Să-i plătească lui Clay. Să nu piardă nimic din cele realizate pînă acum cu delfinul. Pe Clay îl va mulțumi cu cîteva polițe de care se va ocupa ulterior. Mai departe însă?

Nu e convins că va merge pînă la capăt. Cînd nu e sub același acoperiș cu delfinul gîndește mai liber, mai practic. Cu el de față însă șovăie, are un sentiment al crimei.

Hotărăște să-și facă totuși pregătirile necesare. Își procură un aparat de filmat și, în singurătatea nopții, repetă în fața obiectivului toate fazele experiențelor sale. Delfinul e ascultător, îl urmează cu îndemînare pe calea dorită, panglica sensibilă din aparat vede totul, reține totul.

Perioada aceasta durează cel mai mult, ea are însă un sfîrșit; Prof vede capătul ei apropiindu-se ca pe al unei frînghii pe care o strîngi. Ultima zi vine, e mereu mai aproape, a venit, a trecut. Ce facem acum? Prof bea un coniac după altul și se gîndește. O a doua soluție? Nu există. Decît abandonarea experimentului. Pentru ce? Pentru ca domnul Clay să vîndă cetaceul la kilogram? Ori, și mai rău, vreunui colecționar de curiozități vii, căruia să-i liniștească nervii după nopțile pierdute?

Prof se hotărăște. Semnează polițele prin care se decapitează el însuși, dă peste cap un ultim bol de coniac și intră în laborator.

Mîna lui dreaptă strînge o cange. Strînge cangea spasmodic, se teme să nu-i cadă pe dalele albe.

Delfinul este iarăși în canalul său. Se plimbă voios, se simte acasă. În miezul acesta de noapte e mai vioi ca niciodată. Un aer de crimă domină momentul. Prof vede totul printr-o perdea sîngerie, sînt ochii săi roșii. Delfinul însă nu bănuiește nimic.

Prof trage aer în piept. Ridică brațul drept, strînge cangea solid. E foarte bine că băutura i-a însîngerat ochii, vede mai puțin. Inima i se strînge și ea, dar brațul nu coboară.

O mișcare și cangea zboară cu o precizie neașteptată, zboară drept către delfin, se înfige în carnea lui, se înfige adînc, delfinul nu mai are scăpare. Nici n-ar fi avut unde fugi, canalul e atît de mic. Lașă vînătoare a unei viețăți întemnițate. Prof trage cu toată puterea, delfinul e greu, dar trebuie tras afară din canal, pe dalele albe, care se vor umple de sînge, pe dalele albe unde va avea loc operația. Prof trage mereu, îndelung, cangea se înfige tot mai adînc, delfinul nu poate să scape, dar nici nu se apropie, delfinul e mereu la aceeași distanță, nemișcat, îl privește pe Prof.

Acesta tresare, e uimit, în mîna dreaptă ridicată în aer strînge cangea, cangea care n-a zburat, cangea care n-a fost aruncată, pe care n-a putut-o arunca.

De ce n-a făcut-o? Își amintește foarte limpede că era hotărît s-o arunce, că mental o și aruncase.

Va repeta operația. Orice sentimentalism are o limită.

Prof ridică mîna, mîna care strînge cangea, și țintește delfinul. Acesta se leagănă în apă și-l privește cu ochi bulbucați. Delfinul îl privește, și omul înțelege că nu va putea s-o facă. Nu mai e stăpîn pe voința lui, ar îndeplini mai curînd o poruncă a celui din fața sa.

Maderra își șterge fruntea, azvîrle cangea într-un colț. Maderra alungă delfinul în acvariu. Se grăbește să-și toarne pe gît un coniac și să-și adune gîndurile. Delfinul se poartă ciudat, se retrage de-a-ndaratelea, iar cînd întoarce spatele se arcuiește puternic spre a nu-l scăpa din ochi pe Maderra. A înțeles intențiile lui, i-e frică de el. Îl condamnă.

În ziua următoare, Maderra întîrzie să apară în laborator. Cînd o face are aerul unui vinovat. În colțul ei, cangea e martorul intențiilor sale din ajun.

Preocupat de ideea eșecului, Prof deschide ecluza. Delfinul întîrzie însă, nu se grăbește să intre în ecluză. Se plimbă nepăsător, nici nu privește spre ea ori spre laboratorul iluminat.

Prof se încruntă, e prima revoltă a delfinului, prima neascultare. Nu are cum să-l silească să vină în ecluză. Cetaceul înoată cu mișcări de balerin, își bate joc de urmăritorul său.

Maderra își frămîntă creierii. Nu poate admite pur și simplu că delfinul a intuit primejdia, deși la alte animale se întîmplă curent.

A pierdut încrederea elevului, așadar a pierdut totul. Ce-i de făcut? Cum să demonstreze absența relelor intenții, renunțarea?

Prof ia cangea şi-o azvîrle demonstrativ. Insuficient, îşi dă singur seama. Atunci o aruncă în canalul alb, pistonul o împinge în ecluză şi iat-o zăcînd inertă la fundul apei.

Delfinul nu l-a urmărit cu dinadinsul, s-a arătat perfect degajat. Îşi continuă volutele în marele acvariu, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Cînd şi cînd priveşte, dimpotrivă, spre întunecimile oceanului care constituie peretele opus al palatului submarin.

Au trecut cîteva zeci de minute, prelungite cu mult rafinament. Prof e pe cale să obosească, nervii săi sînt şi aşa cam uzaţi, cînd, în mod voluntar şi aparent fără nici o legătură cu cele întîmplate anterior, delfinul pătrunde în ecluză.

Prof e luat prin surprindere, nu ştie ce să creadă, închide totuşi ecluza, pune pompele în funcţiune şi, iată, în sfîrşit, delfinul e iarăşi în faţa sa. Ondulările sale în albul canalului sînt volute largi, solemne, astăzi nu e de loc jucăuş, propune un pact între oameni serioşi, fără farse. Maderra înjură încet, pentru că, absurd, i-au dat lacrimile.

9

Au trecut alte săptămîni. Pe culoarul laboratorului vine Maderra. Coridorul e pustiu, dar el se întoarce, precaut, şi pîndeşte o secundă, să nu fie urmărit. Intră apoi, încuind în urma lui uşa.

Priveşte spre acvariu. Kprx e acolo, îl aşteaptă. Privirile lui Maderra şi-au pierdut ascuţimea, omul pare îmbătrînit. Face un pas ca să se apropie de obiectul studiului său. Este intimidat. Dar se stăpîneşte.

Urmează ritualul obişnuit. Acvariul e pus în comunicaţie cu ecluza, ecluza cu canalul şi din nou, ca în atîtea rînduri, omul şi delfinul stau faţă în faţă. Savantul nu trădează însă nici o intenţie, e cu totul pasiv, ca un şcolar care ascultă lecţia, oricum ca un spectator. Delfinul face uşoare mişcări în sus şi în jos prin apa canalului, n-are nevoie să-l privească pe Prof pentru a-i transmite imaginile pregătite pentru azi.

Prof e în posesia unei sume de cunoştinţe inaccesibile pînă acum. Îi vine greu să realizeze că aceste reprezentări nemaipomenite îi apar într-o suită logică, mai mult decît cinematografică : didactică, dar faptul este evident. Îi vine greu să creadă că ele emană de la fiinţa din faţa lui, de la superbul fus argintiu care nu pare să se obosească prea mult cu omul care-l priveşte. Dar o altă ipoteză nu se arată,

decît nebunia, una inexplicabil de logică, o nebunie stranie, cu program, o nebunie nebună.

Prof vede interioarele peşterilor Bătrînilor delfini, îi vede în colocviile lor, îi aude vorbind în ciudata lor limbă fără vocale. Îl vede pe Kprx părăsind peştera, despărţindu-se de paznicii ieşirii care o blochează, cu gesturi de o logică indiscutabilă. Îl vede pe delfinul din faţa sa, pe care îl recunoaşte după cîteva semnalmente sigure, îl vede în compania delfinilor obişnuiţi, a căror înfăţişare, abia acum o remarcă, nu poartă amprenta efortului logic.

Imaginaţia dirijată de adevăratul conducător al experimentului, delfinul, îl poartă în timpuri imemoriale, îl face să asiste la construcţia platformelor de pe Baalbek, la înmărmuritoarea ieşire din valuri a Insulei Paştelui, cu fantasticele ei monumente. Cetaceii dispun de nemaipomenite aparataje, poartă un fel de contrascafandri, plini cu apă. Aripioarele lor arată altfel decît astăzi, sînt şase la număr şi îndeplinesc funcţii de mîini şi picioare, după nevoie, după cum servesc şi la înot.

Îi vede pe aceşti stranii strămoşi ai lui Kprx vorbind cu coborîtori din nave interplanetare, în vreme ce oameni goi puşcă fug scoţînd ţipete nearticulate ori se trîntesc la pămînt şi dau din picioare.

Vede mai apoi nişte delfini intermediari, marţiali şi obosiţi, foarte asemănători cu cei din peşteri, avînd membrele atrofiate, probabil prin multimilenară nefolosinţă, încercînd să trateze cu oameni în piei de animale, cioplind în stîncile ţărmurilor emblema paşnică a sirenei.

Vede mai apoi chipurile încruntate ale bipezilor sfărîmînd basoreliefurile, înfigînd simbolic şi ucigaş tridente metalice în mare, ca nişte neptuni geloşi. Înţelege stupoarea şi dezgustul Delfinilor bătrîni, retragerea lor treptată, apoi acceptarea definitivă a rupturii. Încercarea vine tîrziu, delfinii nu mai sînt o specie tînără, nu pot începe o viaţă de războinici şi nu vor s-o facă. Înţelepţii dezbat, hotărăsc. Transportă cu mijloace tainice în peşteri vestigiile civilizaţiei lor, distrug ceea ce nu poate fi ascuns şi se retrag, cu grosul speciei, în peşterile suboceanice. La porţile ferecate bat zadarnic stoluri de peşti argintii, delfinii tineri se zbenguie prin preajmă, străbătuţi de o mirare inconştientă. Apoi se resemnează, se împrăştie în mări mai puţin populate, unde îşi uită fraţii. Delfinii tineri se apropie iarăşi de oameni, care nu-i atacă însă, fără să se întrebe de ce, cum nu se întreabă ce caută în mitologie sirenele ori tridentul neptunic. Trebuie să apară un savant modern ca să se constate ponderea şi calitatea creierului delfinului, fapt care nu duce pe nimeni la concluzii mai îndrăzneţe.

Aici Prof este zguduit de un fior.

Ar fi poate vremea, îşi spune, i se spune, nu mai ştie, ar fi poate vremea ca Delfinii bătrîni să reintre în scenă, oamenii au evoluat suficient, iată cît de departe au ajuns cunoştinţele lor, deşi uneori, pe plăji, se comportă copilăreşte, dar sînt oameni şi oameni, cum sînt delfini şi delfini, nu este aşa ?

10

Timpul a înnebunit, timpul îşi face de cap. Cînd au trecut două luni ? Poliţele pentru laborator, pentru acvariu, pentru peştii dintre pereţii lui s-au tot adunat, un morman întreg, suficient de gros ca să înăbuşe orice entuziasm. Maderra însă nu ţine seama de nimic, el e ca timpul, nemăsurat şi nebun.

Aceste două luni valorează aur, blocuri masive de aur, în măsura în care ştiinţa poate fi evaluată. Prof se cutremură gîndindu-se ce imensă, ce nebănuită pată albă a cunoaşterii va dispărea prin dezvăluirea datelor acumulate de el.

Dezvăluirea lor... Nu e o treabă simplă. Dacă nu se pregăteşte foarte bine, dacă nu se dovedeşte invulnerabil, va fi luat drept mistificator. Evident, un studiu încheiat, perfect rotunjit ar cere ani în şir, cum i-au cerut şi pînă acum experienţele sale copilăreşti cu delfini de rînd. Ani de studiu, adică bani, foarte mulţi bani. De unde ? Publicarea datelor acumulate ar putea să acopere o parte importantă a datoriilor sale. Va scrie totuşi o carte, ea îi va aduce nu numai izbăvirea de spectrul poliţelor, dar şi consacrarea.

O carte. Maderra trece pe culoarele reci, căptuşite cu faianţă, iar înaintea lui trece cartea. O vede, o atinge cu ochii. Pe culoare miroase tiparul proaspăt. Maderra traversează bulevardele, pieţele, maşinile fulgeră pe lîngă el cu viteze primejdioase. Dar el nu le observă, el urmăreşte o nălucă, e cartea pe care o visează cu ochii deschişi.

Noaptea îşi continuă lucrul cu Kprx. Zilele, în schimb, le preface în nopţi. Cărţile se scriu la lumină artificială. Intră în biroul său zidit cu volume răscercetate, coboară perdelele groase la ferestre, aprinde lampa de pe birou, îşi face o cafea tare. E bucuros că a venit noaptea, ziua lui de lucru.

Capitolele se aştern, se adaugă, manuscrisul se îngroaşă văzînd cu ochii. E o întrecere dramatică. O întrecere cu timpul.

Cu poliţele. Cine va ajunge mai înainte la finiş? Cine va cădea istovit, huiduit, pierdut?

Prof nu se ocupă cu ordinea ideilor. Nu încă. Scrie mai întîi despre ce-i este mai aproape de suflet. Capitolele finale sînt scrise febril, arse parcă de un foc interior.

„Şi acum, ce-i de făcut? — scrie Maderra.

Să punem aceste descoperiri într-un dosar bine legat şi să le închidem într-un safe?

Să popularizăm, dimpotrivă, noile cunoştinţe despre natura delfinilor în toate manualele şcolare?

Ce putem face cu ceea ce ştim?

Mai multe lucruri.

Putem ignora, ca şi pînă acum, lumea delfinilor, păstrînd descoperirile ca pe nişte piese de muzeu. În felul acesta vom corespunde întocmai atitudinii neîncrezătoare a Bătrînilor delfini. Numai că aceştia şi-au elaborat tactica judecînd omul după fratele său primitiv.

Delfinul nu ne-a întins încă «mîna». S-ar putea s-o facă. Ce-i vom răspunde?

Mai grav este faptul că dezvăluirea descoperirilor noastre nu va curma comportarea crudă a omului faţă de acest animal, ci o va agrava în continuare.

Văd în jurul meu oameni gata să profite de cetaceii inteligenţi în modul în care-şi exploatează proprii lor semeni. Clay abia aşteaptă să supună un popor neexperimentat în arta de a-şi apăra libertatea. Fantezia celor ca el este gata să găsească o mie de mijloace de a profita de situaţia în care milioanele delfinilor le-ar sta la dispoziţie.

Nu se ştie cum vor primi oamenii descoperirea că Pămîntul aparţine la două feluri de vieţuitoare. Sînt sigur că mulţi vor vedea în aceasta o invazie a unei alte lumi şi, deprinşi să apere ceea ce posedă, vor pune totul la bătaie pentru a afirma o supremaţie inutilă şi neprimejduită.

Văd un sălbatic război împotriva delfinilor, cu distrugerea marilor rezervaţii de inteligenţă din peşterile suboceanice. Delfinii vor fi vînaţi, exterminaţi ca altădată negrii în sudul Africii. Li se va inocula morbul care va face să piară întreaga specie. Se vor infecta oceanele, aşadar ţărmurile continentelor, brîuri sinistre de moarte, vor sufoca uscatul, îndoielnic refugiu al oamenilor.

Dar dacă cineva, un stat sau mai multe vor găsi căi de înţelegere cu delfinii? Dacă vor izbuti să-i convingă ori să-i constrîngă să-i urmeze într-un război? Sau dacă vom face noi înşine aceasta, la ce trebuie să se aştepte omenirea? Văd un război fantastic, un război naval în care delfinii atacă şi distrug flote moderne pentru a servi unui interesat.

Văd o revărsare a oceanelor pe continent, armate marine suind pe fluvii, pe rîuri, pînă în munţi. Barajele cad, podurile sînt distruse, capitalele tăiate în două, apa devine o primejdie, apa ucide, ea nu mai poate servi industriei, nu mai poate fi băută pentru că e mediul vieţii adverse, al vieţii agresoare. Forţa numărului şi groaza aduc popoare întregi la cheremul celui care dispune de cheia spre înţelegerea cu delfinii.

Şi dacă delfinii înşişi, exasperaţi de noua dezamăgire ce li s-ar pregăti, ar hotărî exterminarea umanităţii ? Dacă..."

— Nu ! strigă Maderra în singurătatea biroului său, în umbra nopţii sale artificiale. Cu amîndouă mîinile acoperă manuscrisul, îl strînge la piept, îl apără de orice privire, îl ascunde adînc în sine, mai adînc, îl îngroapă înapoi în conştiinţa sa, de unde a izvorît.

Nu, aceste idei nu trebuie să fie cunoscute, descoperirile sale nu trebuie să ajungă pe mîna lui Clay, a celor ca el. E mai bine ca ele să piară o dată cu manuscrisul, o dată cu el însuşi.

Cu mîini tremurînde, Maderra caută chibrituri. Manuscrisul încape cu greu în sobă, e voluminos. Maderra dă drumul la gaze. Sub ochii lui dilataţi, foile ard. Se răsucesc şi ard, se înnegresc şi ard. Scrisul apare o clipă auriu, dar arde şi el, fiecare literă arde, fiecare idee. În jocul dezmăţat al flăcărilor vede volutele îndrăzneţe ale unor delfini aurii care se zvîrcolesc martirizaţi pe ruguri, îi vede înotînd în oceane de foc, înecîndu-se în apele iluzorii, incendiare.

Din întreg manuscrisul a rămas numai o grămadă neagră, informă de cenuşă. Opera sa a pierit. N-au rămas decît poliţele.

Nici el n-a căzut, n-a ars o dată cu delfinii săi, nu s-a stins o dată cu focul. Maderra nu se poate privi în ochi.

Se ridică cu greu. Porneşte spre laborator. Afară e o zi strălucitoare, soarele găseşte în fiecare colţ de piatră un prilej pentru a-şi răsfrînge lumina ca într-un diamant. Pe Prof îl ustură ochii, obişnuiţi cu noaptea, cu cele două nopţi, noaptea-noapte şi noaptea-zi, între care şi-a împărţit orele în aceste luni neverosimile. Soarele glorios împroaşcă ace de aur, ace fierbinţi, care i se înfig adînc în ochi, sfîşiindu-i. Prof vrea să ţipe, vrea să plîngă, nu poate să ţipe în plină stradă, nu poate să plîngă în plină zi, e un om în toată firea, într-o lume de oameni în toată firea.

Drumul e greu, drumul e lung, drumul se sfîrşeşte totuşi. Prof dibuie intrarea, ca într-o noapte inversă, prea întunecată pentru ochii săi, se îndreaptă direct spre laborator, ştie drumul pe dinafară.

Iată-l, în fine, față în față cu Kprx. Delfinul este surprins. Delfinul nu înțelege. Nu este ora lui Prof. Nu este Prof. Prof deschide ecluza, îl cheamă la el în laborator, Prof îi vorbește în felul său, lui Prof i se luminează ochii cînd îl vede pe el, pe Kprx. Omul acesta cu priviri pierdute, omul acesta care nu deschide ecluza, care nu se bucură de revederea lor nu e Prof, e un om rău, un străin.

E și un om distrat. Iată, în loc să deschidă ecluza, nepriceputul de el a deschis poarta de comunicare cu oceanul. Kprx nu e atît de naiv încît să profite. Kprx îl așteaptă pe Prof, Prof are nevoie de el, au treburi de rezolvat împreună.

Și totuși în fața lui este Prof, numai că unul de nerecunoscut, unul care nu stă de vorbă cu el, ci îl alungă. Ce s-a întîmplat? întreabă Kprx. Dar Prof nu răspunde, se face că nu aude, nu vrea să audă.

Vrei să plec? Te-ai plictisit de cunoștința noastră? Ți-ai pierdut încrederea în mine? În tine? Ce s-a întîmplat?

Prof nu răspunde, Prof e ursuz, e chiar amenințător, e în stare să deschidă ecluza, să mă aducă în canalul alb pentru a folosi cangea. Cangea e în fundul acvariului, dar poate că ascunde o alta, nu se știe cîte căngi are Prof.

Să plec? De ce să plec? De ce să plec așa?

Poate că mă trimite înapoi la ai mei, poate îmi cere să transmit Delfinilor bătrîni mesajul pe care el însuși îl va transmite oamenilor? Atunci de ce nu mi-o spune? De ce mă evită?

Poate a suferit un eșec? O mare dezamăgire? Poate e rîndul meu să încerc, e rîndul meu să fac totul, să risc totul? Asta nu mi-o poate cere, asta mi-o pot propune numai eu însumi, el o știe și-și dă seama că voi înțelege.

Ei bine, sînt gata. O voi face. Voi veni în fața alor mei, le voi povesti totul și ei vor înțelege. Voi reveni, căci el mă va aștepta, și-i voi spune ce au hotărît Bătrînii delfini. Poate că atunci chipul lui se va lumina, ochii lui se vor lumina și va fi fericit.

Omul apasă tot timpul maneta care deschide acvariul către ocean, apasă în neștire, apasă inutil, poarta către ocean nu poate fi mai deschisă decît este. Omul apasă totuși, privindu-l pe Kprx ca pe un frate de care se desparte, pe care-l iubește sfîșietor și pe care-l urăște pentru că pleacă, pentru că trebuie să plece, pentru că va pleca.

Delfinul ezită încă, ondulează nehotărît, vrea să cîștige timp, dar așteaptă zadarnic, nici un gest revelator nu se arată, și atunci cetaceul se apropie de poarta oceanului.

Acesta e mereu oceanul știut, oceanul visat, oceanul natal, cu adîncimi și volume translucide, cu popoare argintii de sardele și alge clătinătoare. Oceanul cu verde murdar, cu

negru adînc și albastru. Un leagăn imens, cel mai generos dintre toate, leagănul vieții.

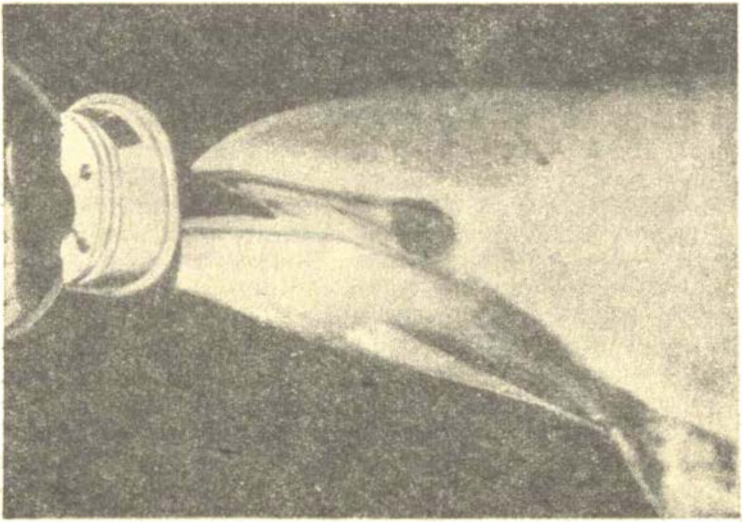
Delfinul privește o ultimă dată înapoi și iese în ocean.

Înoată liber abia de cîteva minute. Dar se simte bine. E în elementul său. Acvariul, abia acum își dă seama, avea ceva sufocant. Era claustrarea. Oceanul e altceva.

De undeva în față îi apare o imagine familiară, propria sa imagine răsfrîntă în ocean. În părți, alte imagini ale sale, mereu mai multe. Sînt frații săi adevărați, sînt delfinii, cei pentru care făcuse totul, cărora le dăruise totul, pînă și uitarea.

Kprx face o tumbă și pornește către delfini. E nerăbdător să-i ajungă. Iată-i cum se apropie, submarine argintii, suple și agile, care încîntă ochiul. Ei vin către el, îl înconjură, probabil mirați, probabil curioși, au încins o adevărată horă în jurul lui, se bucură cu toții de întîlnire.

Ei se apropie mereu, vin tot mai aproape, îl ating cu corpurile lor fermecătoare, îl ating cu boturile lor prelungi, ca niște ciocuri, îl ating insistent, dureros, ca într-o îmbrățișare dusă prea departe...



FANTEZIE ŞI REALITATE

ELENA MANTU
cercetător ştiinţific principal

Instalat în faţa unui hidrofon subacvatic special, delfinul din Hawai are o convorbire telefonică transpacifică cu un delfin din Florida. Sunetele emise de delfin şi recepţionate de hidrofon sînt apoi amplificate şi transmise printr-un cablu obişnuit la 7 000 km distanţă.

Început de roman fantastico-ştiinţific? Nicidecum! Fotografia pe care o vedeţi, însoţită de o ştire laconică, a fost publicată în revista „Science News Letter".

Dacă în urmă cu 10 ani această ştire ne-ar fi făcut să zîmbim îngăduitori, azi nu numai că nu sîntem surprinşi, dar aşteptăm şi mai mult. Dovadă, literatura ştiinţifico-fantastică, care încearcă să meargă în întîmpinarea descoperirilor celor mai senzaţionale şi care se dovedesc în cele din urmă reale.

Nu mai este un lucru neobişnuit, nu mai miră pe nimeni faptul că delfinii emit sunete cu diferite semnificaţii: semnal de alarmă, anunţarea unui „ospăţ", atracţia dintre mascul şi femelă etc.

Cum a ajuns să înțeleagă omul toate acestea? Se fac înregistrări pe benzi de magnetofon ale sunetelor emise de delfini în diferite împrejurări. Se compară sonogramele, se trag concluzii. John C. Lilly, pe baza unor astfel de studii, ajunge la concluzia că delfinul poate imita vocea omului într-un regim acustic diferit și chiar că ar putea învăța să vorbească. Acest lucru a părut o exagerare chiar și pentru oamenii de știință. Iată însă că în august 1963 a fost înregistrată pe bandă de magnetofon o imitare a vocii omenești de către o specie de delfin cunoscut în știință sub numele de Tursiops. Desigur că mai există și păsări care pot face același lucru. La delfin este vorba însă de mai mult; spre deosebire de păsări, el înțelege ce vrea să spună și nu imită în mod mecanic. De asemenea, anumite mișcări pe care le execută în cadrul dresajului nu le efectuează pur și simplu mecanic, ci face legătura între gesturile, vocea, intenția dresorului și ceea ce are el de făcut. Acest lucru nu-l realizează nici chiar atît de îndrăgitele maimuțe care imită omul ca o copie fără a face însă legăturile respective dintre cuvînt și ideea pe care o reprezintă. Ce dovedesc toate acestea? Că delfinul este mai inteligent decît celelalte animale, chiar și decît maimuța care trecea pînă acum cîțiva ani drept cel mai apropiat animal — ca inteligență — de om. Biologii, studiind sistemul nervos al delfinului, au dovedit că acest comportament are o bază materială. Creierul delfinului raportat la greutatea corpului se apropie de cel al omului, prin greutatea, structura, numărul de circumvoluțiuni etc. Aceasta ne dovedește posibilitatea unei mari inteligențe. Și din punct de vedere morfologic creierul delfinului corespunde unui înalt grad de inteligență și aptitudinii de a învăța.

Redescoperirea calităților acestui îndrăgit animal a avut loc la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. Un îngrijitor de animale dintr-un acvariu de circ marin din S.UA. a observat că, spre deosebire de celelalte animale din acvariu, delfinul (Tursiops truncatus) se apropia fără nici o teamă de el, mînca din mîna lui, înțelegea cînd îi spunea anumite lucruri, cînd făcea anumite gesturi. De aici și pînă la dresarea lui era un pas. Au apărut din ce în ce mai mulți dresori de delfini. Astăzi nu există spectacol de circ marin din care să lipsească numărul de atracție cu delfini! Acești talentați „actori“ ajung la performanțe uimitoare: fac salturi de 6 metri, „merg“ în coadă, joacă baschet, remorchează vase, trec prin cercuri de

foc, după un salt la 4 m deasupra apei, taie în două ţigara pe care o ţine în gură dresorul şi pot chiar cînta!

Pentru acest actor atît de puţin pretenţios se cheltuiesc totuşi milioane de dolari pe an şi 150 de oameni de ştiinţă se ocupă cu studierea lui numai în S.U.A.

Se pune întrebarea: de ce atîtea investiţii? Ce aşteaptă omul de la „vedeta" circurilor marine? Cunoscîndu-se foarte bine organismul, felul lor de a reacţiona, comportamentul, delfinii ar putea fi dresaţi mai uşor în vederea unor scopuri importante. Omul aşteaptă de la delfini foarte mult. El vrea să-l înveţe să detecteze obstacolele, să vină în ajutorul echipajelor submarine, al scufundătorilor, al scafandrilor în pericol. De multe ori ruperea cablurilor submarine primejduieşte viaţa celui scufundat. În aceste momente intervenţia trebuie făcută în secunde. Minutele ar putea însemna moartea. Delfinul paznic şi prieten credincios ar putea interveni prompt, salvînd cu uşurinţă ceea ce nu ar mai putea salva nici un aparat.

Delfinii pot fi făcuţi folositori în nenumărate alte împrejurări. Ei ar putea executa semnalizări submarine sau ar putea remorca chiar mici vase. Pe baza unor experienţe s-a apreciat că puterea de remorcare a unui delfin este de 2 CP.

S-a constatat că delfinul are o forţă de 10 ori mai mare decît toate celelalte animale, inclusiv omul. Bineînţeles, această forţă este raportată la greutatea corpului. Un delfin de 2 tone se aruncă uşor deasupra apei la 2 metri înălţime!

În recente experienţe cu laboratoare submarine delfinii au jucat rolul de curier, fiind folosiţi pentru a face legătura cu vasele de la suprafaţa apei. Ei pot înota neobosiţi, cu o viteză de 50—60 km/oră, timp îndelungat, fără un consum prea mare de energie.

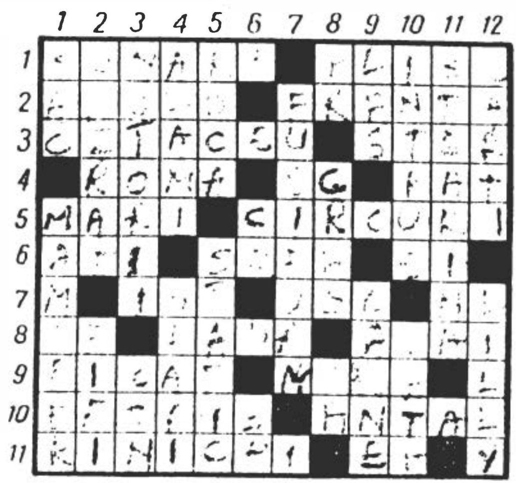
Delfinii, vedetele circului marin, sînt în acelaşi timp animale „de laborator" extrem de interesante. Oamenii de ştiinţă vor să dezlege prin ei numeroase taine. Delfinii demonstrează cum se poate mişca în apă un obiect hidrodinamic fără a produce fenomenul de turbulenţă a apei. Studierea structurii rinichilor acestor animale va sugera poate posibilitatea ca naufragiaţii să bea apa de mare fără a se intoxica cu cloruri. Studierea generatorului de ultrasunete al delfinilor — ţesutul gras situat în capul delfinilor — va duce probabil la elaborarea unor noi tehnici cu ultrasunete. Tehnica se poate inspira şi din mecanismele interesante ale unor organe extrem de specializate ale delfinului. Este suficient să amintim de marea

precizie cu care se orientează acest animal. El poate ocoli, de exemplu, într-un bazin-acvariu chiar fire cu un diametru de două zecimi de milimetru. Şi aceasta, fiind legat la ochi. Mecanismul de orientare al delfinilor poate fi comparat cu cel cunoscut la lilieci. Acest sistem de orientare se bazează pe principiul perceperii de către delfin al ecoului semnalelor sonore sau ultrasonore pe care delfinul le emite şi care, întîlnind apoi un obstacol sau o pradă, se întoarce, se reflectă. Ecoul sunetului informează animalul de distanţa la care se află obstacolul, direcţia şi chiar natura obstacolului. Acest mecanism fin de adaptare la mediu face ca delfinul să se îndrepte către hrana preferată cu o precizie uimitoare, fără a ezita o clipă, fără a se înşela niciodată, indiferent de numărul şi dificultatea obstacolelor. Acest mecanism denumit sonar nu funcţionează tot timpul sau la adîncimi mai mari. Ziua este declanşat în special în timpul vînătorii. Sonarul suplineşte două importante organe de simţ — văzul şi auzul. Oare unii infirmi, oameni lipsiţi de aceste organe de simţ, nu ar putea fi recuperabili pe baza unui mecanism asemănător, căpătînd organe de văz şi auz mai bune decît ale oamenilor ? Dar aici intrăm din nou în domeniul fantasticului sau poate, cine ştie, al unei invenţii recente.

DELFINI

ORIZONTAL: 1) Interesante sisteme naturale de orientare ale unor animale printre care se numără şi delfinul — Forma în care ne apare botul lung şi ascuţit al delfinului; 2) Zeul luminii la vechii greci, care, luînd înfăţişarea unui delfin, a ajuns din urmă corabia unor cretani, s-a aşezat la cîrmă şi a condus vasul în portul Kriva — Ţară europeană; 3) Mamifer adaptat la viaţa acvatică — Măsură pentru lemne; 4) Cetate antică unde ficatul de delfin era folosit în tratamentul frigurilor — Sandu Georgescu — Livadă (trans.); 5) Medii prielnice pentru delfini — Locuri de distracţie în S.U.A., Australia, Japonia unde se produc şi delfinii dresaţi; 6) Armăsari — Canapea — Siliciu; 7) Semiconsoană — Din neamul oscilor — Non licet; 8) Insulă lîngă Marsilia — Semnul gloriei — Suită; 9) Organ intern al delfinului care conţine substanţe cu acţiune curativă — Imagine de reglare la televizoare; 10) Frumoasă staţiune pe malul mării unde în zilele de vară vizitatorii pot vedea adesea nu departe de ţărm grupuri de delfini jucîndu-se în valuri — Butoi mare; 11) Alt organ al delfinului care, avînd o anatomie specifică, îi permite eliminarea unei mari cantităţi de cloruri — Dînsa.

VERTICAL: 1) Ajută delfinului la plutire şi înot — Delfinul ca animal făcînd parte din clasa vertebratelor; 2) Tratat prin metode chirurgicale — Nume de fată; 3) Cunoscuţi de toată lumea — Figură geometrică; 4) A acoperi cu un strat de alamă — Specialişti în ceramică; 5) Obstacol submarin



pe care delfinul prin sonarul cu care este înzestrat îl ocolește fără greș chiar și în întunericul cel mai deplin — Care nu acționează în nici un fel ; 6) Cobalt — Interjecție ; 7) Așa cum se prezintă delfinul din punct de vedere (morfologic) al aspectului ; 8) Petre Rădulescu — Țesut situat în capul delfinului care are rolul de a concentra ultrasunetele — Servește ! 9) Părăsesc — Materie primă furnizată de delfin ; 10) Nepoftit și totuși sosit — Întinsă ; 11) Materie grasă organică ; 12) Mijloace moderne de răspîndire a culturii — Savant american care a ajuns la concluzia, după multe cercetări, că delfinii pot vorbi.

P. IONAȘCU

Dezlegarea careului „Vecina noastră Marte"

1) SPAȚIU — ASTRU ; 2) TELESCOP — GEN ; 3) ETER — ORAR — TI ; 4) LEGAT — B — ELEV ; 5) E — E — ACID — ULE ; 6) PRR — AT — UNER ; 7) AREOGRAFIA — S ; 8) NA — TUB — UM — I ; 9) OFTA — OBSERVA ; 10) FURTUNI — A — IL ; 11) EROIC — CALOTE ; 12) LIPI — GALAXIE.

Știați că...

...locuitorii mărilor nu sînt prea bine cunoscuți și că descoperirile de noi specii se succed de la o lună la alta ? Dovada : cunoscutul cercetător al adîncurilor oceanului, Yves Cousteau, doar într-un singur loc — lîngă țărmurile Argentinei — a descoperit peste o sută de noi specii de pești.

★

...cel mai vechi text „de reclamă" a fost descoperit sub dărîmăturile orașului antic egiptean Memfis ? Inscripția făcută cu 500 de ani î.e.n. glăsuiește : „Eu, Rino, din insula Creta, după voia zeilor, tălmăcesc visele".

CALEIDOSCOP

● Printre uimitoarele animale capabile să zboare poate fi numărat și șarpele-pilot. El trăiește pe copacii tropicali din Asia de sud. Pregătindu-se să ia startul de zbor, șarpele se întinde aproape în linie dreaptă și-și dilată mult coastele — pielea întinsă dintre ele formează ceva în genul parașutei. Șarpele se desprinde de copac și planează ca vulturul pe aripi.

● Suprafața de sticlă produsă anual de industria mondială contemporană depășește 60 miliarde de metri pătrați. Făcînd o comparație, aceasta înseamnă de două ori mai mult decît suprafața întregului teritoriu al Belgiei.

● In unele regiuni ale Arabiei crește un arbust pe care băștinașii îl numesc „planta rîsului". Cel care mănîncă fructele acestei plante (semințe negre, de mărimea unui bob de mazăre) este apucat de un rîs puternic, care ține circa jumătate de oră. In cantități mici, arabii folosesc aceste fructe ca mijloc pentru potolirea durerii de dinți.

★

Trebuia să aibă loc ultimul curs al studenților înainte ca aceștia să ia vacanța de vară. Lecția urma să fie ținută de cunoscutul savant german Rudolf Virchow. În amfiteatru era mare zăpușeală, ceea ce făcu pe unii studenți să-și scoată haina.

Intră profesorul și, privind sala, spuse:

— Domnilor, și eu cred că astăzi e foarte cald. Mi-aș scoate și eu cu plăcere haina, dar n-o fac. Și știți de ce? Din respect pentru dumneavoastră.

Toți studenții și-au îmbrăcat imediat hainele.

UMOR
de MATTY



— Și din cauza unor nepricepuți eu n-am un moment liber...



— ...Parcă era vorba că numele meu apare pe afiș cu litere mai mari?



— Singurică, singurică?...



— Ție pot să-ți spun: la circ munceam prea mult...

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

CLUB

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu



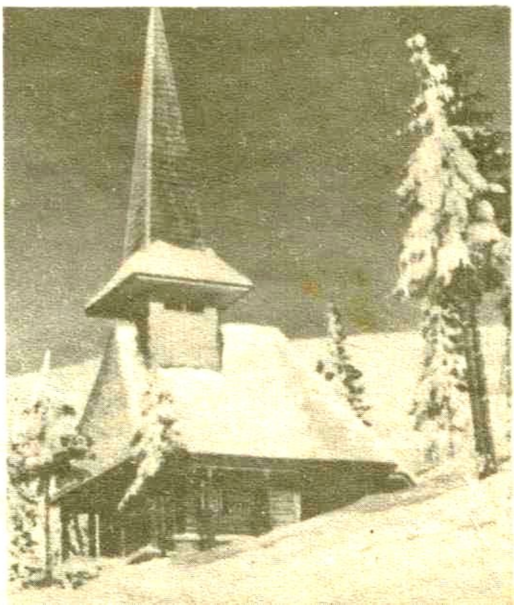
Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)



PREŢUL 1 LEU
FEBRUARIE 1966
41 007